

107/2024

Päiväys
18.11.2024

1 (2)

Diaarinumero
912/03.04.04.04.20/2024

JULKINEN KUULUTUS

Valitus vesilain mukaisesta päätöksestä

Vesilain 15 luvun 3 §:n mukaan Vaasan hallinto-oikeuden on annettava lupaviranomaisen, valtion valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vesilain nojalla antaman päätöksen sekä ojitustoimituksessa annetun päätöksen johdosta jätetty valitus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

18.11.2024

Valituksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Valituksen tiedoksisaantipäivä on 25.11.2024.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuteen on jätetty vesilain mukaisessa hallintopakkoasiassa valitus Itä-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä 11.6.2024 nro 56/2024 (Hallintopakkohakemus maa-ainesten ottotoiminnan keskeyttämiseksi ja maa-aineslupien haltijan Lakan Betoni Oy:n velvoittamiseksi sakon uhalla hakemaan vesilain mukaista lupaa maa-ainesten ottotoiminnan jatkamista varten, Kontiolahti. Hakijana Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus).

Valitusasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja valitus pidetään nähtävillä 18.11. – 16.12.2024 Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla (<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallintooikeudenkuulutukset/valituskuulutukset.html>). Hallinto-oikeuden verkkosivuilla valitus on ilman liitteitä. Tieto kuulutuksesta on julkaistava Kontiolahden kunnassa.

Hallintolain 62 b §:n mukaan julkisen kuulutuksen ja kuulutettavan asiakirjan tiedot julkaistaan, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Henkilötiedoista julkaistaan kuitenkin ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot.

Mahdollisuus vastineen antamiseen

Vaasan hallinto-oikeus varaa asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, tilaisuuden vastineen antamiseen. Mahdollinen vastine tulee toimittaa hallinto-oikeuteen **viimeistään 16.12.2024**. Hallintopakon hakijalle ja viranomaisille varataan erikseen tilaisuus vastineen antamiseen.

Vastineeseen on merkittävä sen tekijän nimi, postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite. Vastineessa on ilmoitettava asian diaarinumero 912/2024.

Kiinteistön osaomistajaa pyydetään antamaan tieto kuulutuksesta myös kiinteistön mahdollisille muille omistajille ja haltijoille.

VAASAN HALLINTO-OIKEUS
Kuulemiskanslia
029 56 42729

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla:
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VAASAN HALLINTO-OIKEUDELLE

ASIA Valitus hallintopakkoasiassa

VALITUKSENALAINEN PÄÄTÖS

Itä-Suomen aluehallintoviraston päätös 11.6.2024 (56/2024 ISAVI/3274/2023)

VALITTAJA

Lakan Betoni Oy (jäljempänä ”Valittaja”)
Joensuu

VALITTAJAN ASIAMIES JA PROSESSIOSOITE

[REDACTED]

Asianajotoimisto Surakka Oy
Kauppakatu 26 A
80100 Joensuu
puh. 010 206 0140

[REDACTED]

VAATIMUKSET

Valittaja vaatii, että hallinto-oikeus

1. kumoaa Aluehallintoviraston määräyksen, jonka mukaan hallintopakkoa koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta,

2. kumoaa valituksenalaisen päätöksen ja hylkää Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (jäljempänä ”ELY-keskus”) hallintopakkohakemuksen
3. ja velvoittaa ELY-keskuksen korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut myöhemmin esitettävän laskun mukaan laillisine korkoineen.

KIIREHTIMISPYYNTÖ

Valittaja pyytää, että kohdan 1 vaatimus käsitellään kiireellisenä ja määrää, että annettu täytäntöönpanomääräys lakkaa olemasta voimassa.

PERUSTELUT

Päätöksen täytäntöönpano

Valittaja katsoo, ettei sitä olisi tullut määrätä hakemaan vesilain mukaista lupaa. Mikäli lupa tulisi hakea, täytyisi hakemuksen edellyttämien selvitysten teettäminen käynnistää annettu lyhyt määräaika huomioon ottaen välittömästi. Tästä aiheutuisi Valittajalle tarpeettomia ylimääräisiä kuluja, mikäli valitus menestyy. Velvollisuus hakea lupa ennen kuin valitus on ratkaistu, tekisi valituksen käytännössä hyödyttömäksi.

Päävelvoite 2 tekee tarpeettomaksi päävelvoitteen 1 välittömän täytäntöönpanon. Mielestämme kuitenkin myös päävelvoitetta 2 koskeva täytäntöönpanomääräys tulisi kumota, koska se rajaa tarpeettomasti Valittajan toimintamahdollisuuksia.

Valittaja on toimittanut valvontaviranomaisille päävelvoitteen 3 mukaisen selvityksen.

Hallintopakko

Vesilain 14:4 §:n mukainen hallintopakko voidaan määrätä vain, mikäli joku rikkoo vesilakia tai sen nojalla annettua säännöstä tai määräystä. Säännöksen soveltaminen edellyttää selvää rikkomusta. Hallintopakkoa ei voida määrätä pelkästään varmuuden vuoksi¹.

Asiassa on kiistatonta, että tähän mennessä tehtyihin selvityksiin liittyy sellaisia puutteita ja epävarmuustekijöitä, joiden vuoksi maa-ainesten ottamisen mahdollista vaikutusta pohjaveden laatuun ei voida todeta ilman lisätutkimuksia². Tästä huolimatta Aluehallintovirasto katsoo, että Valittajan pitäisi olla selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista jo niitä koskevien väitteiden vuoksi.

Kantaansa Aluehallintovirasto perustelee myös varovaisuusperiaatteella. Tämän periaatteen soveltuvuus tähän tapaukseen on kyseenalaista. Vesilaissa ei ole sitä

¹ Ks. Erkki J. Hollo, Vesioikeus, 2021, s. 466.

² Asia on todettu Aluehallintoviraston päätöksessä mm. s. 7–8, s. 23, s. 27-28 ja s. 34.

koskevaa säännöstä. Varovaisuusperiaatteesta on säädetty luonnonsuojelulaissa, jossa se liittyy luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, ja ympäristönsuojelulaissa, jossa se liittyy pilaantumisen ehkäisemiseen. Myös EU-oikeuden käsitteenä varovaisuusperiaate liittyy nimenomaan ympäristön pilaantumiseen. Tässä tapauksessa kyse ei ole pilaantumista aiheuttavista päästöistä, vaan ainoastaan siitä, lisääkö voimassa olevien lupien mukainen soranotto irtomaa-aineksessa ja kalliiossa luontaisesti esiintyvien metallien ja rikkiyhdisteiden liukenemista pohjaveden.

Vesilain mukaisen luvan vaatiminen pohjavesialueella ennen maa-ainesluvan myöntämistä kuuluu viranomaisen harkintavaltaan. Tilanne on toinen, kun toimintaa harjoitetaan sellaisen maa-ainesluvan perusteella, jota myönnettäessä vesitalouslupaa ei ole pidetty tarpeellisena.

Vaasan hallinto-oikeus katsoi 25.10.2017 antamassaan lainvoimaisessa päätöksessä (17/0340/2), että vesilain mukaista lupaa ei tarvinnut hakea voimassa oleviin maa-aineslupiin perustuvalla jo aloitetulle maa-ainesten otolle. Tätä hallinto-oikeus perusteli luottamuksensuojan periaatteella, joka rajoittaa edunsvovien päätösten peruuttamista taannehtivin vaikutuksin. Mielestämme ratkaisu on oikea ja hyvin perusteltu.

Aluehallintoviraston mielestä Valittajan voidaan katsoa syyllistyneen vesilain rikkomiseen, ja itseasiassa rangaistavaan tekoon, pelkästään sen vuoksi, että sen tietoon on tullut epäily luvallisen toiminnan vaikutuksesta pohjaveden laatu. Aluehallintovirasto katsoo varovaisuusperiaatteeseen viitaten, ettei tällainen johtopäätös edellytä edes riittävää näyttöä. Sen mielestä riittää, ettei epäilystä ottotoiminnan vaikutuksesta pohjaveden laatuun ”voida sulkea pois”. Tällainen ratkaisu loukkaa Valittajan oikeusturvaa. Sen hyväksyminen tarkoittaisi, että toiminnanharjoittajan pitää pystyä esittämään aina aukoton näyttö toimintansa lainmukaisuudesta.

Oikeuskäytännössä on katsottu, että vesitalousluvan hakemista ei voida edellyttää pelkästään sillä perusteella, että harjoitetun toiminnan epäillään vaikuttavan pohjaveden laatuun³. Tämä pitää myös osoittaa. Toiminnan vaikutuksia koskevalle näytölle pitää asettaa korkeampi kynnyks, kun halutaan puuttua jo myönnettyyn viranomaislupaan perustuvaan toimintaan. Tässä tapauksessa ei ole edes väitetty, että maa-aineslupia myönnettäessä olisi menetelty virheellisesti.

Mielestämme on selvää, ettei Valittajalle voida asettaa velvollisuutta selvittää sitä, onko sen toiminta vesilain mukaista vai ei. Viranomaisen tehtävänä on selvittää ensin toiminnan lainmukaisuus ja ryhtyä tarvittaviin toimiin vasta sen jälkeen, kun toiminnan lainvastaisuus on osoitettu. Vaikka vesilain 14:2 §:n tarkoittamille toimille ei olekaan säädetty keskinäistä etuoikeusjärjestystä, edellyttää hyvä hallinto käyttämään ensin lievempiä keinoja etenkin silloin, kun kyse ei ole selvästi vesilain vastaisesta toiminnasta.

Tässä tapauksessa on kiistatonta, ettei sellaista selvitystä ole käytössä, joka osoittaisi juuri maa-ainesten oton heikentävän pohjaveden laatua. Kyse on vain alustavasta

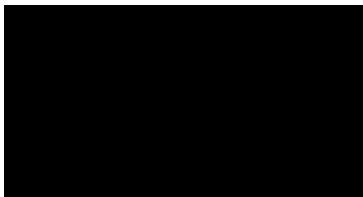
³ Ks. KHO 11.10.1977 t. 3972.

epäilystä, jota vastaan puhuvat muun muassa se, että alueen pohjaveden metallipitoisuudet ovat luontaisesti korkeita ja se, että soranottoalueilla tehdyn pohjaveden laadun tarkkailun perusteella ei ole havaittavissa pohjaveden metallipitoisuuksissa nousevaa trendiä.

Mielestämme maa-ainesluvan haltijaa ei voida velvoittaa hakemaan käynnissä olevalle lupaehtojen mukaiselle ottotoiminnalleen vesitalouslupaa. Siinäkin tapauksessa, että näin kuitenkin katsottaisiin, tulisi viranomaisen (tai tässä tapauksessa prosessin käynnistäneen Joensuun Veden) ensin osoittaa, että maa-ainesten ottotoiminta todella heikentää pohjaveden laatua. Tämä edellyttää ennen johtopäätösten tekoa niitä lisätutkimuksia, joiden teettämiseen Valittaja on nyt virheellisesti velvoitettu.

Viittaamme muilta osin Aluehallintovirastolle 14.8.2023 antamaamme selitykseen. Siinä on selostettu tarkemmin käytettävissä olevien selvitysten puutteita ja epävarmuustekijöitä, joita Aluehallintovirasto ei ole ottanut kaikilta osin huomioon päätöksessään.

Joensuussa, 9. heinäkuuta 2024

asianajaja, Kontiolahti

LIITTEET

1. Itä-Suomen aluehallintoviraston päätös 11.6.2024 (56/2024 ISAVI/3274/2023)